

תכנית לימודי נשים ומגדר בסיוע NCJW
THE NCJW WOMEN AND GENDER STUDIES PROGRAM

תכנית לימודים בין-פקולטטית לתואר הראשון
הערה: משך הלימודים לתואר הראשון הוא שלוש שנים

כללי:

התכנית נלמדת במסגרת בין-פקולטטית, המשלבת ארבע פקולטות: רוח, אמנויות, חברה, משפטים.

התכנית נלמדת במסלול דו-חוגי לצד חוג דיסציפלינרי נוסף (ולא לצד תכנית רב-תחומית או בין-תחומית), ומתוכננת להימשך שלוש שנים (סה"כ 60 ש"ס).

התכנית נתמכת ע"י האירגון האמריקני "מועצת נשים יהודיות - ארה"ב" – NCJW (National Council of Jewish Women). התכנית מציעה לתלמידיה מלגות מתרומת NCJW.

מטרת התכנית:

בתכנית זו מוצגים לימודי נשים ומגדר בתחומים מגוונים ומנקודת מבט ביקורתית. היסטוריה, פילוסופיה, סוציולוגיה, תולדות האמנות, חוק ומשפט, פוליטיקה, קולנוע, ספרות, חינוך, פסיכולוגיה - ועוד - כל אלה נלמדים תוך בחינה ביקורתית של הנחות היסוד המדעיות שלהם, ותוך שילוב לימודי נשים ומגדר ואלטרנטיבות פמיניסטיות להמשגה ולתיאור מדעי. התכנית בנויה על תשתית רחבה של תאוריות פמיניסטיות, ועל מגעיהן עם תאוריות בתחומים קרובים. במוקד הדיון עומדות שאלות של מקומן ותפקידן של נשים, כמו-גם של מיעוטים לאומיים, אתניים, דתיים, גזעיים, סוציו-אקונומיים ומיניים; שאלות על צורות ייצוגם של אלה בתרבות; שאלות על אודות האופן שבו הדיון בשוליים החברתיים משנה את צורת החשיבה אודות התרבות בכלל; ושאלות על המושג 'גבריות' במכלול היבטיו וזיקותיו.

תכנית לימודי נשים ומגדר מניחה כי בכל התחומים המדעיים נעלם במידה זו או אחרת הייצוג השיוויוני של נשים: על דעתן, על עולמן, על קולן - כל אלה הודרו מן השיח שעניינו "בני אדם" באשר הם. ממילא משתמע שבתכנית יש גם התייחסות לגורמים להעלמה זו, דהיינו למושגים הקשורים ביחסי כוח ושליטה. התכנית מתייחסת להיבטים שונים של מיעוט-הייצוג הזה, מנתחת את סיבותיו והקשריו ואת הדרכים בהן התמודדו נשים ומיעוטים שונים עם מיקומם השולי, תוך הצעת סדר יום מחשבתי, אינטלקטואלי ומחקרי, אלטרנטיבי. הדיון הפמיניסטי בנשיות מעלה ממילא מחשבות חדשות על היווצרות, ייצוג והשתנות של תפישת הגבריות, על תפישת היחסים בין המינים ועל הדינאמיות שבהגדרות המגדריות.

דרישות רישום וקבלה: ראו חוברת המירשם של האוניברסיטה, תשס"ה.

תנאי הקבלה לתלמידים ותיקים (בעלי השכלה אקדמית חלקית באחת מן התכניות הקיימות ללימודי נשים ומגדר במוסד מוכר להשכלה גבוהה) - לפי החלטת ועדת ההוראה של התכנית ובכפוף לתקנון האוניברסיטה.

ועדת הקבלה של התכנית תדון בפניותיהם של תלמידים בעלי רקע אקדמי אחר או בעלי נתונים מיוחדים.

הכרה בלימודים קודמים:

תלמידים שלמדו במוסדות אקדמיים מוכרים קורסים מתאימים לתכנית לימודי נשים ומגדר, יציגו את תעודותיהם לוועדת הקבלה של התכנית. ועדות ההוראה והקבלה יקבעו את הזכאות להכרה ואת היקפה, בכפוף לתקנון האוניברסיטה.

מלגות:

התכנית מציעה מלגות לתמיכה בתשלום שכר הלימוד. המלגות מוענקות על-ידי מועצת נשים יהודיות - NCJW. יש למלא את טפסי הבקשה למלגות תמיכה של דקאנט הסטודנטים, המצויים בדיונון. לאחר מילויים ובהתאם להנחיות התכנית, יש להביאם למזכירות התכנית.

התואר וציון הגמר:

התואר שיוענק למסיימי התכנית הוא: "בוגר אוניברסיטה בתכנית לימודי נשים ומגדר – B.A. in Women and Gender Studies". התואר יוענק לתלמידים שסיימו במקביל את לימודיהם בחוג נוסף – במסלול דו-חוגי.

ציון הגמר יחושב כדלקמן *:

ציוני שעורי המבוא (קורסי ליבה) - 25%
ציוני קורסי המסלולים (למעט סמינריונים) - 45%
ציוני הסמינריונים - 30%

* חישוב זה תקף לתלמידים שהחלו לימודיהם בשנת תשס"ה. לתלמידים ממשיכים יחושב ציון הגמר לפי המתכונת המופיעה בידיעונים הקודמים.

לימודי התואר השני:

בתכנית אין לימודים לתואר שני בתשס"ה. תלמידים בעלי זכאות לתואר ראשון המעוניינים להתמחות בלימודי נשים ומגדר במסגרת לימודיהם לתואר השני באחד מחוגי האוניברסיטה, יפנו ליועצי התכנית ויקבלו עזרה באיתור קורסים מתאימים בחוגיהם להתמחות בלימודי נשים ומגדר. מורי התכנית יציעו את עזרתם לתלמידים הכותבים חיבורי גמר לתארים מתקדמים בתחום לימודי נשים ומגדר בחוגי האוניברסיטה.

אתר אינטרנט: מידע על אודות התכנית תמצאו בכתובת זו:

<http://www.tau.ac.il/humanities/ncjw>

דאר אלקטרוני: כתובת מזכירות התכנית לפניות shulau@tauex.tau.ac.il

מבנה תכנית הלימודים *

התלמידות והתלמידים בתכנית חייבים להשתתף בששת קורסי הליבה של התכנית עד תום השנתיים הראשונות ללימודיהם - ולפחות בשלושה מהם בשנה הראשונה.

במקביל יבחרו תלמידי התכנית בשלושה מסלולי לימודים מתוך ארבעת המסלולים שבתכנית (רוח, אמנויות, חברה, משפטים), שניים מהם מורחבים (20 ש"ס כל אחד, כולל סמינריון אחד בכל מסלול) ואחד מצומצם (6 ש"ס ללא סמינריון). את המסלול השלישי, המצומצם, ניתן להמיר במסלול אישי לפי החלטת ועדת ההוראה (פירוט להלן).

* מבנה התכנית המפורט כאן חל על תלמידים שהחלו לימודיהם בשנת תשס"ה. תלמידים ממשיכים ללמוד לפי תכנית הלימודים שפורסמה בידיעון בשנה בה החלו את לימודיהם.

- בשעת הכנת מערכת הלימודים על התלמידים לברר את פרטי הקורסים:
- ב"חוברת התכנית ללימודי נשים ומגדר", שתפורסם לקראת הייעוץ.
  - בידיעוני הפקולטות שבהן נלמדים חלק מן הקורסים.

כל תלמידי התכנית יוזמנו לפגישת ייעוץ אישי, בה תיבדק מערכת הלימודים שהכינו לעצמם. עדכונים ושינויים בתכנית הלימודים מתפרסמים על גבי לוח המודעות של התכנית (בניין רוזנברג, קומה ב') – יש להתעדכן לפני פגישת הייעוץ.

תכנית הלימודים:

א. קורסי ליבה - חובה בשנים א'-ב' (לפחות שלושה קורסים בשנה א') *

בקורסי הליבה של התכנית מוצגת פנורמה מקיפה של תולדות מיקומן וייצוגן המשני של נשים (תרבות ותיאוריה, היסטוריה, אסתטיקה, אמנות, משפטים וסוציולוגיה). כן מוצגות בקורסי הליבה תיאוריות פמיניסטיות מגוונות, המניחות תשתית של חשיבה ושל מחקר להבנת התופעה ובמטרה להציע חשיבה ומחקר פלורליסטיים ורב-תרבותיים, וקורס מתודולוגי שמטרתו להציג שיטות מחקר הניזונות מתיאוריות ומחשיבה פמיניסטיות.

קורסי הליבה *:

1. היסטוריה של נשים ומגדר - 2 ש"ס
2. סוציולוגיה של מגדר ונשים - 3 ש"ס
3. בין המינים: תאוריות פמיניסטיות עכשוויות - 2 ש"ס
4. ייצוג האשה באמנות המודרנית - 2 ש"ס
5. פמיניזם, חברה ומשפט - 3 ש"ס
6. שיטות מחקר פמיניסטיות - 3 ש"ס (לתלמידי שנה ב' ומעלה בלבד)

* תלמידים שהחלו לימודיהם בתשס"ב ובתשס"ג ימשיכו ללמוד לפי המתכונת שפורסמה בידיעון בשנה בה החלו את לימודיהם.

ב. ארבעת מסלולי התכנית

תלמידי התכנית יבחרו שלושה מארבעת המסלולים שבתכנית (רוח, אמנויות, חברה, משפטים), שניים מהם – לפי בחירת התלמידים - במתכונת מורחבת ("מסלול מורחב") ואחד מהם – לפי בחירת התלמידים - במתכונת מצומצמת ("מסלול מצומצם"). הלימודים להשלמת המסלולים יתפרשו על פני שלוש השנים של הלימודים לתואר. מסלול משפטים מוצע במתכונת "מסלול מצומצם" בלבד, ולא ניתן לבחור בו כ"מסלול מורחב".

המסלולים מתוארים להלן במבנה כללי בלבד: סדר לימודים, סוג הקורסים, מניין השעות. הדרכה מפורטת, תנאי השתתפות ודרישות קדם - ראו ב"חוברת התכנית ללימודי נשים ומגדר". בחוברת זו צויינו דרישות הקדם לקורסים השונים, ובמיוחד אלה הנוגעות לסמינריונים.

ב.1. מסלול רוח מורחב (כולל סמינריון) – 20 ש"ס

במסלול מדעי הרוח מורחב יש לבחור באחת מארבע ההתמחויות הר"מ (ספרות ותרבות, היסטוריה, תיאוריה ופילוסופיה, כללי).

התמחות ספרות ותרבות:

ש"ס	2	מבוא לפילוסופיה פמיניסטית -
ש"ס	6/8	מבואות התמחות (סיפורת, שירה)
ש"ס	6/8	קורסי בחירה -
ש"ס	4	סמינריון -
ש"ס	20	סה"כ:

הערות:

- את מבואות ההתמחות (מבוא לסיפורת - שיעור ותרגיל, או מבוא לשירה - שיעור ותרגיל) אפשר לבחור מהחוג לתורת הספרות הכללית או מהחוג לספרות עברית או מהחוג לאנגלית.
- הסמינריון יותאם לקורסי מבואות ההתמחות (למשל, מי שלמדו מבוא לסיפורת לא יוכלו לכתוב סמינריון בשירה ולהיפך) ו/או לקורסים מתאימים שנלמדו בחוג השני של התלמידים.
- תלמידים שחוגם השני הוא חוג ספרותי יהיו פטורים ממבואות ההתמחות (אם למדו אותם בחוג השני) ויבחרו במקומם בקורסי בחירה.

התמחות היסטוריה:

ש"ס	2	מבוא לפילוסופיה פמיניסטית -
ש"ס	6/8	מבואות התמחות -
ש"ס	6/8	קורסי בחירה -
ש"ס	4	סמינריון -
ש"ס	20	סה"כ

הערות:

- מבואות ההתמחות הם: "חברה, משטר, תרבות" במאה ה-20 או במאה ה-19, ועוד תרגיל "חברה משטר תרבות" בכל תקופה אחרת מן החוג להיסטוריה כללית; או תרגיל מתאים מהחוג לתולדות עם ישראל; או קורס מתאים מהקבץ לימודי ישראל בב"א הכללי - סה"כ 6/8 ש"ס.
  - הסמינריון יותאם לקורסי מבואות ההתמחות ו/או לקורסים מתאימים שנלמדו בחוג השני של התלמידים.
  - תלמידים שחוגם השני הוא חוג היסטורי יהיו פטורים ממבואות ההתמחות (אם למדו אותם בחוג השני) ויבחרו במקומם בקורסי בחירה.
- התמחות תיאוריה ופילוסופיה:

מבוא לפילוסופיה פמיניסטית –	2 ש"ס
מבואות התמחות מהחוג לפילוסופיה -	4 ש"ס
מבוא לתיאוריה ולבקורת של התרבות (או קורס חלופי) 4 ש"ס	4 ש"ס
קורסי בחירה -	6 ש"ס
סמינריון -	4 ש"ס
סה"כ	20 ש"ס

הערות:

א. מבואות התמחות מהחוג לפילוסופיה: שניים מקורסי המבוא בחוג לפילוסופיה: מבוא לפילוסופיה יוונית, מבוא לפילוסופיה חדשה, מבוא לאסתטיקה, מבוא לפילוסופיה של הדת, מבוא למטפיזיקה, מבוא לפילוסופיה פוליטית, מבוא לפילוסופיה של המדע, מבוא לפילוסופיה של השפה, מבוא לתורת המוסר - סה"כ 4 ש"ס.

במקום אחד המבואות הנ"ל ניתן ללמוד מבוא מהחוג לפילוסופיה יהודית.

ב. מבוא לתיאוריה וביקורת של התרבות - מן החוג לתורת הספרות הכללית - 4 ש"ס, ללא תרגיל. אם הקורס לא יתקיים בתשס"ה יבחרו התלמידים בקורס חלופי בתיאום עם היועצים.

התמחות רוח כללי מורחב (מותנה באישור יועצת המסלול):

מבוא לפילוסופיה פמיניסטית –	2 ש"ס
מבואות וקורסי בחירה (לפי ייעוץ בלבד) -	14 ש"ס
סמינריון -	4 ש"ס
סה"כ	20 ש"ס

הערה:

מבואות וקורסי בחירה ייבחרו במיגוון של תחומים, ובלבד שלא ימנעו קבלה לסמינריון. יש להקפיד על מילוי דרישות קדם מינימליות לסמינריון.

מסלול רוח מצומצם – 6 ש"ס

מבחר של קורסי בחירה ממסלולי מדעי הרוח שבחברת התכנית שאין להם דרישות קדם.

ב.2. מסלול אמנויות מורחב (כולל סמינריון) - 20 ש"ס**קורסי מבוא למסלול – סה"כ 6 ש"ס**

- * יש לבחור ב- 6 ש"ס שעורי מבוא מההיצע שלהלן.
- * את המבואות ניתן ללמוד ללא רצף ולפרוש על פני שנתיים.
- * בעת בחירת קורסי המבוא יש לתת את הדעת לדרישות הקדם של הפרוי"ס והסמינריון.

שעורי המבוא במסלול – ראו פירוט הקורסים בחוברת התכנית:

מבוא בתיאטרון

מבוא בתולדות האמנות

מבוא בקולנוע

מבוא מהתכנית הרב תחומית באמנויות

קורסי בחירה (שעורים ופרוי"סים) – סה"כ 10 ש"ס

- * בחירת הקורסים במסלול זה תיעשה מתוך היצע השעורים בנושאי נשים ומגדר של כל חוגי הפקולטה לאמנויות – תולדות האמנות, קולנוע, תיאטרון, התכנית הרב תחומית.
- * בכפוף לאישור יועצת המסלול ניתן גם לבחור בקורסי בחירה אחרים מן החוגים בפקולטה לאמנויות בהיקף של עד 4 ש"ס, בכפוף למקומות פנויים.
- * בקורסי בחירה שהם פרו"ס (פרו-סמינריון) יש להגיש עבודה במקום בחינה ויש לעמוד בכל חובות הקורס.
- * בעת בחירת קורסי הבחירה יש לתת את הדעת לדרישות הקדם של הסמינריון.
- * מומלץ לתלמידי המסלול לבחור בין קורסי הבחירה במבוא לאמנות מודרנית (ש'+ת'), במיוחד אם בכוונתם להשתתף בפרוי"ס ו/או בסמינריון בתחום האמנות המודרנית.

סמינריון - 4 ש"ס

- רשאים להשתתף בסמינריון תלמידים שהשתתפו בשעור מבוא ו/או שעור בחירה ו/או פרו"ס באותו תחום/תקופה.
- דרישה זו אינה חלה על תלמידים שחוגם השני הוא בפקולטה לאמנויות ומילאו את דרישות הקדם בחוג השני שלהם.

מסלול אמנויות מצומצם – 6 ש"ס

- מבחר של קורסי בחירה ממסלול אמנויות שבחברת התכנית שאין להם דרישות קדם.

3.ב. מסלול חברה מורחב (כולל סמינריון) – 20 ש"ס

מבוא לסוציולוגיה - שעור ותרגיל - 4 ש"ס

מבוא לאנתרופולוגיה - שעור ותרגיל - 4 ש"ס

[או: אחד ממבואות מדע המדינה (לתלמידים שחוגם השני הוא סוציולוגיה ואנתרופולוגיה)]

קורסי בחירה – 8 ש"ס (כולל לפי הצורך: קורס בשיטות מחקר)

סמינריון - 4 ש"ס

סה"כ: 20 ש"ס

הערות:

- א. אם הקורסים "מבוא לסוציולוגיה", "מבוא לאנתרופולוגיה", אחד ממבואות מדע המדינה "שיטות מחקר", נלמדים במסגרת החוג השני של התלמידים, אפשר לבחור בקורסי מבוא חלופיים ממסלול מדע החברה או בקורסי בחירה נוספים.
- ב. מכיוון שבמסלול זה יש קורסים שהיקפם 3 ש"ס (ולא רק 4/2 ש"ס) - תתקין ועדת ההוראה את המניין הכולל של שעות הלימוד במסלול חברה (מורחב או מצומצם) בהתאמה לחובות התכנית.

מסלול חברה מצומצם – 6 ש"ס

- מבחר של קורסי בחירה ממסלול חברה שבחברת התכנית שאין להם דרישות קדם.

4.ב. מסלול משפטים מצומצם – 6 ש"ס *

2 ש"ס
4 ש"ס

מבוא לפמיניזם ומשפט (קורס חובה)
קורסי בחירה מהמבחר המוצע במסלול

* **הערה:** אפשר יהיה להרחיב מסלול זה בצירוף קורסים מתאימים ממסלול חברה – בתיאום עם יועצת התכנית. בהרחבת המסלול אפשר יהיה גם להפוך אותו למסלול מורחב הכולל סמינריון במשפטים מתוך לימודי התכנית.

ג. מסלול אישי – מצומצם – 6 ש"ס

מסלול זה מיועד לתלמידים מצטיינים המבקשים ללמוד קבוצת קורסים סביב נושא מלכד במקום מסלול מצומצם ברוח, באמנויות, בחברה, במשפטים.
בקשה להתקבל למסלול זה יש להגיש לוועדת ההוראה של התכנית רק לאחר תום שנת לימודים מלאה בתכנית ולאחר סיום כל קורסי הליבה.
הרכבת תכנית הלימודים במסלול זה תיעשה עם יועצות התכנית.

מסלול זה כולל כתיבת חיבור גמר השקול לעבודה סמינריונית, במקום עבודה סמינריונית באחד המסלולים המורחבים. הנחיות לבחירת נושא העבודה והדרכה לכתובתה ייעשו בתיאום עם ראש התכנית.

סגל התכנית

ראש התכנית:	פרופ' חנה נוה
יועצת מסלול רוח:	ד"ר מירי רוזמרין
יועצת מסלול אמנויות:	ד"ר טל דקל
יועצת מסלול חברה:	ד"ר דפנה הקר
יועצת מסלול משפטים:	פרופ' ליאורה בילסקי
מזכירת התכנית:	גב' שולה אוריאל

משרד התכנית: בניין רוזנברג, קומה ב', חדר 210
שעות קבלה: יום א', ג', ד' שעות 10:00-13:00
יום ב' - שעות 13:00-15:00
טלפון: 6405936-03
דוא"ל: shulau@tauex.tau.ac.il

לימודי התואר הראשון

רשימה מלאה של קורסי התכנית מכלל האוניברסיטה מופיעה ב"חוברת קורסי התכנית ללימודי נשים ומגדר – תשס"ה".
הרשימה שלהלן כוללת רק את הקורסים שמספר השיוך שלהם הוא 0608 לצורך הצגת לוח מועדי הבחינות.